

Uusiutuvan energian kuntakatselmus

Kuntakatselmus avuksi energiamurroksessa

Kunnan nykyiset energiaratkaisut, maantieteellinen sijainti sekä kaupunki- ja elinkeinorakenne vaikuttavat kaikki siihen, mitkä ovat toimivimmat ja järkevimmät tavat lisätä uusiutuvan energian käyttöä.

Jokainen kuntakatselmus sisältää taustatietojen, nykytilan ja energiataseen sekä uusiutuvan energian potentiaalin selvittämisen. Lisäksi työhön voi sisällyttää kuntakohtaisia lisäselvityksiä.

Uusiutuvan energian lisäämisen hyödyt kunnille

- Kustannussäästöt
- Positiiviset ympäristövaikutukset
- Uudet yritysmahdollisuudet
- Vastuullisuus ja edelläkävijyys osaksi kunnan imagoa
- Kiinteistöverotulot voimaloista
- Kunnan vetovoimaisuus

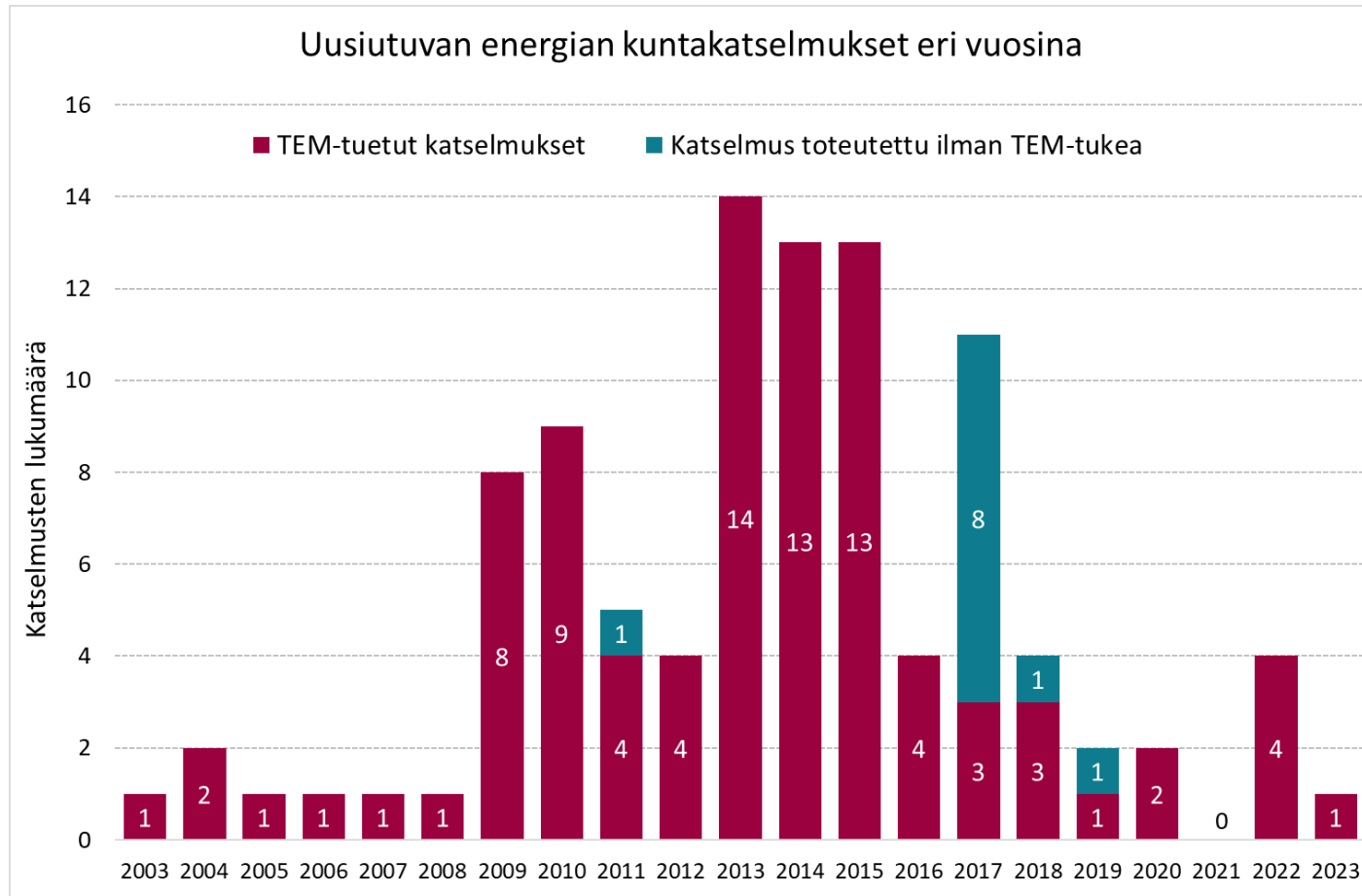
Uusiutuvien avulla eroon fossiilisesta energiasta

Uusiutuvalla energialla tarkoitetaan muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa, kuten puupolttoaineet, peltobiomassat, biokaasu, jätepolttaineet, tuulivoima, aurinkoenergia, vesivoima ja lämpöpumput.

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia, jolla

- Suomi täyttää EU:n vuoden 2030 ilmastovelvoitteet ja saavuttaa ilmastolain mukaiset tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä 60 prosentilla vuoteen 2030 mennessä sekä vuotta 2035 koskevan hiilineutraaliustavoitteen.
- Strategian ytimessä on puhdas siirtymä ja keväällä 2022 ajankohtaistunut irtautuminen venäläisestä fossiilisesta energiasta.

Tehdyt kuntakatselmukset

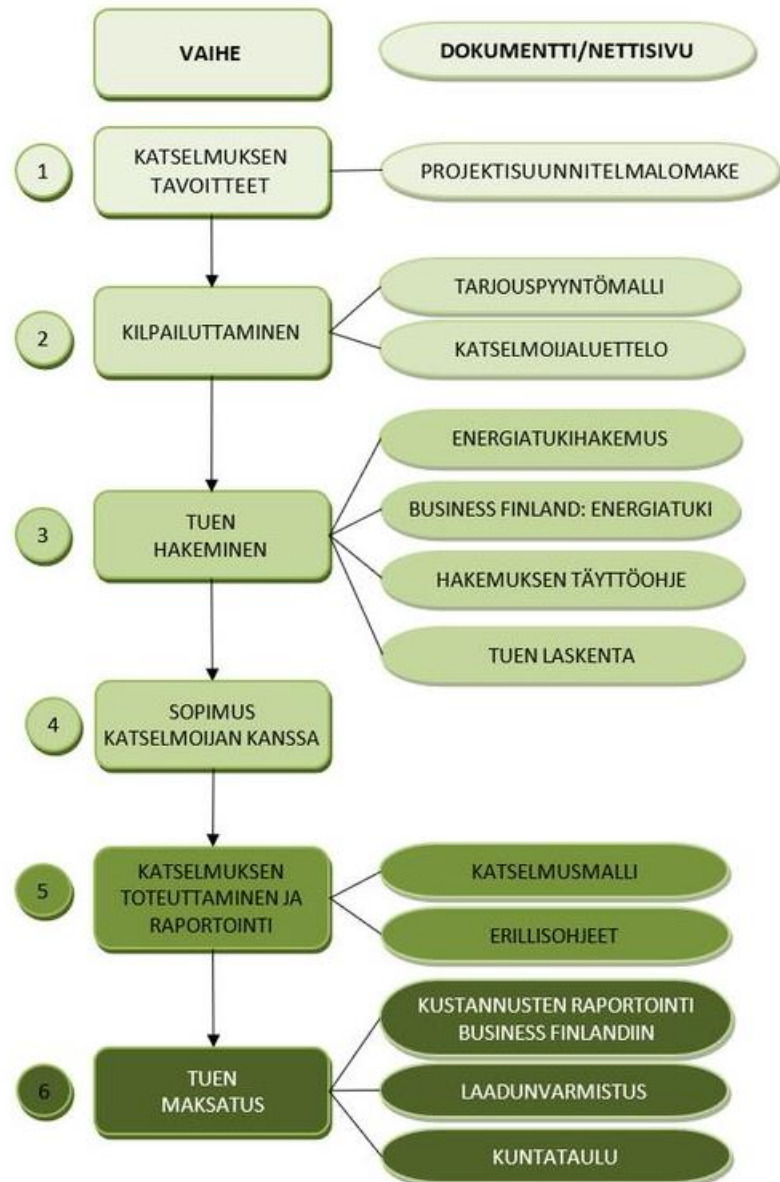

Valtion tukea haettava ennen katselmuksen aloittamista

- Kun kuntakatselmuksen tekijäksi valitaan Motivan kouluttama kuntakatselmoija, voi katselmuksen toteuttamiseen saada valtion energiatukea jopa 50 prosenttia kustannuksista.
- Tukea voi saada myös silloin, kun edellisestä katselmuksesta on kulunut vähintään kolme vuotta.

Huom! Tukea ei myönnetä hankkeille, jotka on käynnistetty ennen tukipäätöstä. Lisäksi tukea voidaan myöntää aikaisintaan rahoituspäätöspäivästä alkaen aiheutuviin kustannuksiin.

Prosessi askel askeleelta

1. Määritä kuntakatselmuksen tavoitteet

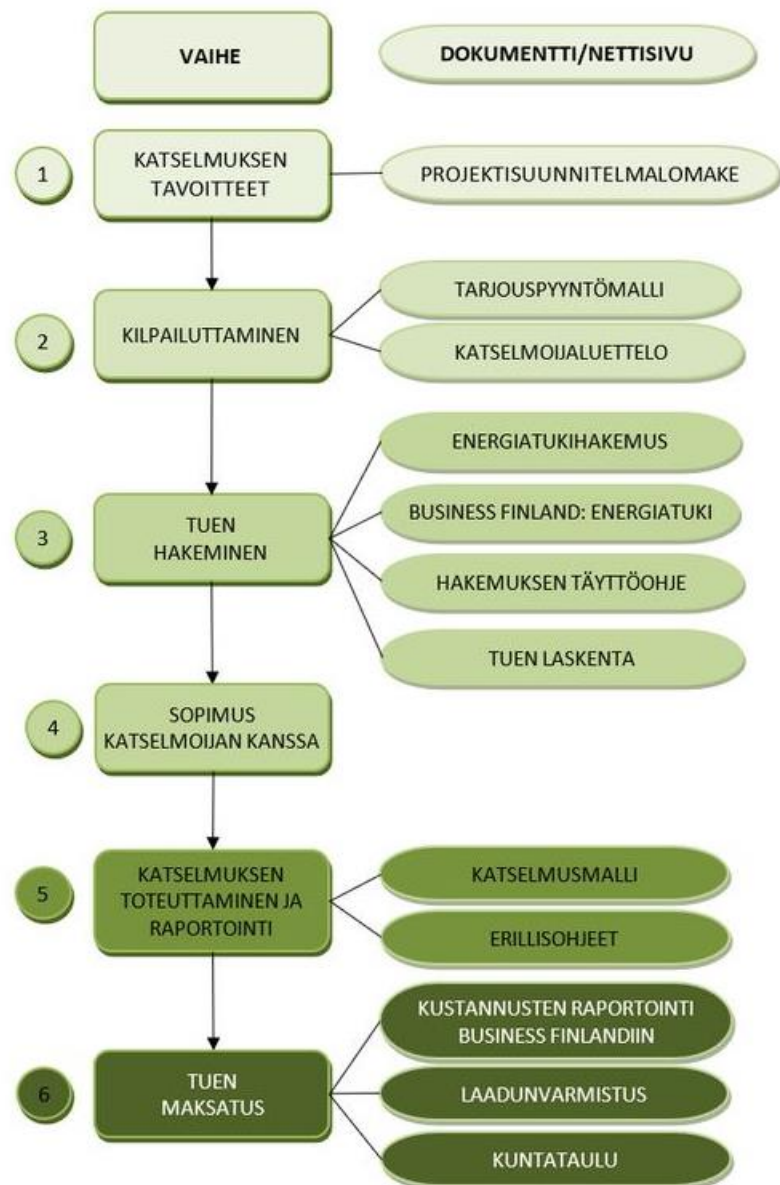
- Voidaan painottaa tapauskohtaisesti tärkeitä asioita.
- Painopisteet kirjataan Motivan projektisuunnitelmalomakkeeseen, joka laitetaan sekä tarjouspyynnön että energiatukihakemuksen liitteeksi.

2. Kilpailuttaminen (ehdollinen sopimus!)

- Hankintalainsäädäntöä noudatettava.
- Katselmoijalla on oltava Motivan koulutuksen tuoma pätevyys.
- Tarjouspyyntömalli helpottaa kilpailutusta.

3. Energiatuen hakeminen

- Tukea haetaan Business Finlandin sähköisen asiointipalvelun kautta.
- Katselmoijakonsultti auttaa tuen hakemisessa.

Prosessi askel askeleelta

4. Sopimus katselmoijan kanssa

- Hanketta ei saa aloittaa tai tehdä sitovaa sopimusta konsultin kanssa ennen kuin energiatukihakemuksesta on tullut Business Finlandin päätös.

→ Sopimus pitää voida purkaa, jos tukea ei myönnetä.

5. Katselmuksen toteuttaminen ja raportointi

- Työn toteutus ja raportointi ohjeistusta noudattaen.
- Katselmoija vastaa ohjeiden noudattamisesta ja huolehtii hankkeen tarkoituksenmukaisesta organisoinnista.
- Tilaaja huolehtii työn laadusta arvioimalla jo työn meneillään ollessa tilaajan laadunvarmistuslomakkeessa esitettyjä asioita. Tilaajan työosuuteen saa myös tukea.

6. Maksatus

- Toimenpide-ehdotukset ja raportti Motivaan.
- Tuki maksetaan, kun uusiutuvan energian kuntakatselmus on valmis.
- Hakija raportoi sekä tilittää hankkeen kustannukset Business Finlandin asiointipalvelun kautta sähköisesti.

Vinkkejä toteutukseen

Uusiutuvan energian kuntakatselmus tuottaa parhaimmat tulokset, kun kunta osallistuu myös itse aktiivisesti työhön. Energiatukea voi hyödyntää myös tilaajan omaan työhön. Varaa riittävästi resursseja ja kalenteriaikaa.

- Heti alussa on tärkeää miettiä, millaista tietoa katselmuksen halutaan tuottavan ja mitä katselmukseen halutaan sisällyttää. Kirjaa nämä mahdollisimman tarkasti tarjouspyyntöön.
- Kokoa eri alojen osaajia ideoimaan yhdessä uusia mahdollisuuksia, esim. paikalliset energiayhtiöt, teollisuus ja seurakunnat.
- **Myös Motiva hyvä ottaa mukaan alusta alkaen!**

Vinkkejä toteutukseen

- Tutustu katselmusmalliin, UEKK:n erillisohjeisiin ja muihin dokumentteihin huolellisesti.
- Kiinnitä tarjouspyynnössä huomiota katselmoijan osaamisen arviointiin.
- Viesti asiasta kunnan sisällä aktiivisesti koko katselmusprosessin ajan.
- Hyödynnä katselmukseen saatava tuki!
- Raportin valmistuttua tee toteutussuunnitelma, jotta ehdotetut toimenpiteet myös toteutuvat.

Kiinteistökohtaiset selvitykset

Julkisten kiinteistöjen on luovuttava öljylämmityksestä vuoden 2029 loppuun mennessä.

- Miten yksittäiset kiinteistöt voi kannattavasti vaihtaa uusiutuvaan lämmitysmuotoon?
- Mikä uusiutuva lämmönlähde sopii eri kohteisiin?

Kuntakatselmoija voi selvittää yksittäisille kiinteistöille vaihtoehtoisia lämmitysmuotoja ja vertailla puolueettomasti niiden kannattavuutta. Tarkasteltavat kiinteistöt voivat olla kunnan omia tai alueen muita energiakulutukseltaan merkittäviä kiinteistöjä.

Aurinkoista energiaa

- Mitä mahdollisuuksia kunnan alueella on aurinkoenergian hyödyntämiseen?
- Onko alueella jo tehty aurinkoenergian kartoitusta?

Kuntakatselmuksessa on mahdollista:

- Tehdä joidenkin valittujen kohteiden potentiaalin selvitys tai vaikka laajempi koko alueen potentiaalin kartoitus.
- Selvittää aurinkosähkön soveltuvuus julkisiin rakennuksiin.
- Selvittää, miten kunta edistää alueellaan aurinkoenergian hyödyntämistä kaavoituksella, luvituksella tai tontinluovutusehdoilla.
- Kiinnostavaa voisi olla myös tarkastelu aurinkolämmön soveltuvuudesta osaksi alueen kaukolämpöverkkoa.

Tuulen voimalla

- Millaisia tuulivoimahankkeita kuntamme alueella on suunnitteilla?
- Mitkä alueet soveltuvat tuulivoimalle?

Kuntakatselmuksessa voi:

- Koota yhteen suunniteltuja tuulivoimahankkeita ja tarkastella niiden tuotantopotentiaalia.
- Haja-asutus- tai maatalousvaltaisilla alueilla voi olla mielenkiintoista selvittää myös pientuulivoiman mahdollisuuksia.

Huom. laaja-alaisten mittausten ja sitä kautta kokonaan uusien hankkeiden käynnistäminen ei kuulu kuntakatselmukseen.

Biokaasun hyödyntäminen

- Miten kunnan alueella syntyvää biomassaa voi hyödyntää?
- Voiko biokaasu korvata maakaasua?
- Voiko kunnassa tuottaa liikenteen polttoainetta?

Biokaasu on ympäristöystävällinen polttoaine, jota voi käyttää niin sähkön ja lämmön tuotannossa kuin liikennepolttoaineenakin. Biokaasun lähteitä voivat olla esimerkiksi lanta, peltobiomassa, biojäte tai jätevesiliete.

Kuntakatselmus voi tuottaa kattavasti tietoa eri biomassojen biokaasupotentiaalista ja tarkastella biokaasulaitoksen kannattavuutta.

Uudista kauko- tai aluelämpöverkkoa

- Kuinka kaukolämmön tuotantoa pitää muuttaa, jotta kunta voi sen avulla vähentää päästöjä?
- Vastaako olemassa oleva kaukolämpöverkko nykytarpeita?
- Onko kunnan alueella tarvetta alueellisille lämpöverkoille?

Uusia mahdollisuuksia:

- Nykyisen kaukolämpöverkon laajentaminen?
- Energiantuotannon muuttaminen hyödyntämään uusiutuvaa energiaa tai hukkalämpöjä?
- Lämpöverkon mahdollinen perustaminen esimerkiksi uudelle teollisuus- tai asuinalueelle?

Teollinen hukkalämpö hyötykäyttöön

- Missä ja miten paljon alueen teollisuudessa syntyy ylijäämälämpöä?
- Millä edellytyksillä hukkalämmön hyödyntäminen on mahdollista?
- Onko hukkalämmön käyttö taloudellisesti kannattavaa?

Hyödyntämiskelpoista lämpöä voi löytyä yllättävistäkin paikoista, eikä lämpötilojen tarvitse olla suuria.

Uusia mahdollisuuksia:

- Paikalliset ylijäämälämmön lähteet?
- Kannattavat hyödyntämismahdollisuudet yhteistyössä esimerkiksi paikallisen teollisuuden, vesilaitoksen tai kaukolämpöyhtiön kanssa.

Uusien kaupunkialueiden energiaratkaisut

- Miten uuden asuinalueen energiaratkaisut tukevat kunnan ilmastotavoitteita?
- Voiko kaavoituksella edistää uusiutuvan energian käyttöä?

Jo kaavoitusvaiheessa on tärkeää miettiä uuden alueen energiaratkaisuja.

Kuntakatselmuksen yhteydessä selvitettävää:

- Alueellisen lämpöverkon sekä erilaisten kortteli- tai kiinteistökohtaisten energiaratkaisujen kannattavuus?
- Voiko tontinluovutusehtoihin sisällyttää energiaan liittyvät ehdot, joilla myös rakentajat sitoutetaan uusiutuvan energian ratkaisuihin?
- Kuinka kaavoituksella voisi mahdollistaa erilaiset uusiutuvan energian ratkaisut eikä vaikeuttaa niiden rakentamista?

Energian varastointi

- Mihin uusiutuvilla tuotettu energia varastoidaan?
- Mihin kunnassa tuotetut polttoaineet varastoidaan ja myydään?

Vaihteleva energiantuotanto ja kysyntäjousto voivat edellyttää energian varastointia. Varastoinnin avulla pystytään vähentämään kulutushuippujen aikaista tuotantotarvetta.

Kuntakatselmuksen yhteydessä on mahdollista tarkastella uusiutuvan energian tuotantoon liittyvää energian varastointia, polttoaineterminalia ja/tai polttoaineiden tuotantoa myyntiin.

Vaikuta viestinnällä

- Miten saamme yritykset ja kuntalaiset mukaan kuntakatselmuksen toteutukseen ja uusiutuvan energian talkoisiin?
- Kuinka varmistamme, että uusi tieto tavoittaa kuntamme päätöksentekijät?
- Kuntakatselmukseen kannattaa sisällyttää aktiivista viestintää. Eri viestinnän keinoja hyödyntämällä myös kuntalaiset ja alueen elinkeinoelämä voidaan saada kiinnostumaan uusiutuvasta energiasta.
- Myös kunta- ja alueorganisaatiossa kannattaa viestiä, jotta tulokset tulevat tutuiksi eri hallintokunnille ja kunnan työntekijöille sekä päättäjille.

Motivan uekk-tiimi

Asiantuntija Milja Aarni
milja.aarni@motiva.fi
Puh. 040 824 1711

Asiantuntija Juhamatti
Meetteri
juhamatti.meetteri@motiva.fi
Puh. 045 137 9205

Viestintäpäälikkö Sirpa
Mustonen
sirpa.mustonen@motiva.fi
Puh. 050 370 6741

Koordinaattori Ritva Isohella
ritva.isoabella@motiva.fi
Puh. 0400 844 223

Aineistoja ja linkkejä

- [UEKK-esittely](#)
- [UEKK-erillisohje](#)
- [Projektisuunnitelma](#)
- [Malliraportti](#)
- [Kuntataulu](#)
- [Käytännön esimerkkejä](#)
- [Prosessikuvaus](#)
- [Katselmuksen tehneitä kuntia](#)
- [Kuntakatselmoijat](#)
- [Business Finlandin tukisivut](#)
- [UEKK:n uutiskirjeet](#)
- [Taloudellisen kannattavuuden laskentatyökalu](#)
- [Tilaajan laadunvarmistuslomake](#)

Kiitos

@MotivaOy

www.motiva.fi